

מס' זהות
שם משפחה
שם פרטי
שם ביה"ס

כיתה + מס' כיתה
סמל מוסד
מקצוע

מבחן בעברית לכיתה ח' פנימי

מס' התלמיד/ה באלפון

שם התלמיד/ה

הכיתה

שם ביה"ס

שם היישוב

מ י צ י ב

301

30-01-08-01-01-007-008-04

אפריל 2008, ניסן תשס"ח

תלמידים יקרים,

לרשותכם 90 דקות.

קראו בעיון את כל הקטעים, וענו בתשומת לב על כל השאלות. אינכם חייבים לענות על השאלות לפי סדר הופעתן. בדקו היטב את תשובותיכם לפני מסירת המבחן, ותקנו לפי הצורך.

בשאלות שבהן אתם נדרשים **לכתוב תשובה**, כתבו אותה במקום המיועד לכך. בשאלות שבהן אתם נדרשים **לבחור תשובה נכונה אחת מבין כמה תשובות**, בחרו את התשובה, וסמנו ☒ לידה. אם אתם רוצים לתקן את תשובתכם, תקנו אותה כך: , וסמנו ☒ ליד תשובה אחרת. אם תסמנו ☒ ליד יותר מתשובה אחת, התשובה תיחשב שגויה.

בהצלחה!

פרק ראשון

קראו את הטקסט, וענו על השאלות שאחריו.

באנגלית זה נשמע יותר טוב?

מעובד לפי מאמרה של אורנה יפת, שהתפרסם באתר האינטרנט Ynet, בתאריך 13.8.04.

בימינו, לכל מוצר של חברה ניתן שם. בזכות שם המוצר הוא נבדל ממוצרים אחרים באותה חברה או בחברה מתחרה. באמצעות השם מתכוון המְשׁוּוק לייחס למוצר ערכים חיוביים כמו איכות, יוקרה ו"כִּיף", או תמורה נאה למחירו הכספי.

5 אם נבדוק שמות מוצרים של חברות ישראליות שונות המשווקות מוצרים כגון נעלי ספורט וטלפונים ניידים, נגלה תופעה מעניינת. רוב השמות של המוצרים הם לועזיים. האם יש הצדקה לדבר? האם שם מוצר של חברה ישראלית או של חברה שאיננה ישראלית המוכרות את מוצריהן בארץ, צריך להיות דווקא שם לועזי?

10 אחת מחברות הטלפון המפורסמות בארץ החליטה לשווק מוצר בשם לועזי. מוסד ממשלתי, הממונה על החברה הזאת, דרש ממנה לשנות את השם הלועזי לשם עברי. ראשי החברה נענו לבקשה, אבל לא הזדרזו לעשות זאת. בינתיים התברר כי השם הלועזי כבר התקבל על-ידי הצרכנים, והפך לשם המוצר. בעלי החברה תוהים מדוע יש להשקיע מאמצים בחיפוש אחר שם עברי, אם יש למוצר שם לועזי שבזמן קצר הספיק להוכיח את עצמו לשביעות רצון הציבור.

15 החברה המפורסמת הזאת העדיפה לתת שם לועזי למוצריה, והיא איננה היחידה שנוהגת כך. מסתבר שחברות ישראליות רבות משתמשות בשמות לועזיים למוצריהן. לטענתן, הניסיון לתרגם את השמות הלועזיים לשמות עבריים אינו עולה יפה, כי ברוב המקרים השם העברי אינו שיווקי.

20 מומחה לשיווק טוען: "לחברות ישראליות יש 'תחביב' להיתלות בשמות לועזיים, עד כדי כך שהן אינן מתאמצות כלל למצוא שם עברי למוצריהן. לטענתם של בעלי החברות האלה, שם באנגלית נשמע טוב יותר. כלומר אם השם לועזי, יש תחושה שלמוצר יש מעין 'מגע של חו"ל'. למרות תחושה זו, במקרים רבים הוכח שהשם הזה אינו מעיד על איכות גבוהה. כיום הצרכנים יודעים שיש מוצרים ישראלים שאיכותם אינה נופלת מזו של מוצרים שיוצרו בחו"ל".

האם אי-אפשר למצוא למוצר שם עברי מוצלח? האם חסרות מילים

- המעבירות מסרים חשובים וחיוביים בעברית?
- 30 כשמדובר בחברות בין-לאומיות, ההיצמדות לשם הלועזי המקורי מובנת. במקרה כזה החברות חוסכות הוצאות כספיות, מפני שהן אינן צריכות לפתח שם חדש למוצר בכל מדינה. אבל כשמדובר בחברות ישראליות, הניסיון "לברוח" מן העברית על-ידי הענקת שמות לועזיים למוצריהן, אינו מובן. עובדה זו תמוהה במיוחד משום שלטענת המומחה, הצרכן הישראלי אינו מתרשם מן השימוש בלועזית. להפך, לדעת צרכנים ישראלים יש יתרון מסוים לשמות עבריים, כי הם מבטאים את הקשר לארץ ולשפה העברית.
- 35 האם לא צריך לחוקק חוק הקובע כי כל מוצר המשווק בארץ יישא שם עברי?

השאלות**שאלה 1**

מדוע מעדיפות חברות ישראליות לתת שמות לועזיים גם למוצרים ישראלים?

.....

שאלה 2

מה פירוש המילה **יוקרה** (שורה 3 בטקסט)?

- 1 ☐ תמורה נאה
- 2 ☐ חשיבות וכבוד
- 3 ☐ תוספת תשלום
- 4 ☐ שיווק ומכירות

.....

שאלה 3

קראו את שורה 3 בטקסט, וכתבו מדוע המילה "**פִּיף**" כתובה שם בין מירכאות.

- 1 ☐ כי היא ציטוט מדברי מומחה.
- 2 ☐ כי היא שם ייחודי וקצר.
- 3 ☐ כי היא לקוחה משפת היומיום.
- 4 ☐ כי היא מבטאת את ההפך.

שאלה 4

א. מה דעתה של כותבת הטקסט על מתן שמות לועזיים למוצרים ישראליים?

ב. האם אתם מסכימים עם כותבת הטקסט?
נמקו את תשובתכם.

.....

שאלה 5

כותבת הטקסט מנסה לשכנע את הקוראים לקבל את דעתה בעזרת:

- 1 ☐ ציטוט מן החוק.
- 2 ☐ תיאור ממצאים של סקר.
- 3 ☐ ציטוט מדברי מומחה.
- 4 ☐ תיאור האיכות של מוצרים.

שאלה 6

כתבו מילה בעלת משמעות מנוגדת לכל אחת מן המילים האלה:

א. נבדל (שורה 1 בקטע): _____ .

ב. נענו (שורה 12 בקטע): _____ .

.....

שאלה 7

לפניכם ארבעה משפטים.

הפכו כל משפט מַפְעִיל לְסָבִיל או מסביל לפעיל.

א. אחת החברות החליטה לשווק מוצר בשם לועזי.

באחת החברות _____

ב. חברות ישראליות בוחרות מדי שנה עובדים מצטיינים.

בחברות ישראליות _____

ג. בחברות ישראליות הוחלפו שמות לועזיים בשמות ישראליים.

חברות ישראליות _____

ד. במחקרים רבים הוכח כי שם המוצר אינו מעיד על איכותו.

מחקרים רבים _____

כתבו **סיכום קצר** של הטקסט. בסיכומכם הציגו את **התופעה** שבה עוסק הטקסט, את **העמדות** השונות כלפיה ואת **הנימוקים לכל עמדה**.
כתבו 7–8 שורות.

פרק שני

לפניכם ערך מאנציקלופדיה. קראו אותו, וענו על השאלות שאחריה.

מעובד לפי הערך "מכונית" מתוך **יבנה האנציקלופדיה לנוער**, הוצאת יבנה-לרוס, כרך 9.

מְכוּנִית היא כלי רכב מנועי הנע על ארבעה גלגלים. המכונית הפכה בדורנו לחלק בלתי נפרד מחיי היומיום, והיא משמשת אמצעי תחבורה פרטי המתחרה באמצעי תחבורה ציבוריים, כגון רכבת הנוסעים, הרכבת התחתית והאוטובוס.

5 כלי הרכב הראשון שנע בכוחות עצמו ולא היה רתום לבהמות היה "עגלת הקיטור", שהמציא המהנדס הצרפתי ז'וזף קונז'ו בסוף המאה השמונה-עשרה. מכונית זו הייתה מעין עגלה כבדה ומסורבלת בעלת שלושה גלגלים. החידוש העיקרי בכלי זה היה קשור בעובדה שהוא נע בעזרת כוח הקיטור (אדים שהופקו מדוד מים שהוסק בפחם). ההמצאה הזאת זכתה להצלחה רבה משום שכלי הרכב הזה הצליח לנוע במהירות רבה יותר מכלי רכב שהיו רתומים לבהמות.

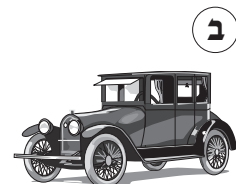
המכונית הראשונה

חלוצי הנהיגה דיווחו שלושה ימים מראש על המסלול שבו הם מתכוונים לנסוע. באנגליה היה הולך רגל צועד לפני "המפלצת" ומניף דגל כדי להזהיר את הולכי הרגל.

בשנת 1891 בנו הצרפתים פֶּנְרֵד וְלֶכְסֹר מכונית שהיה אפשר להגביר ולהאט את מהירותה. המכונית הזאת הונעה כבר אז בעזרת בנזין או סולר, והייתה מצוידת ברבים מן ההתקנים והאביזרים המצויים במכוניות של ימינו.

משנת 1898 כבר היה אפשר לרכוש מכוניות, אבל הן עלו הון תועפות. המכוניות האלה היו אטיות, לא בטוחות ולא היה נוח לנהוג בהן. התניעו אותן בעזרת ידית חיצונית, שהיה צריך לסובבה בשתי ידיים, ונדרש לשם כך כוח פיזי רב.

20 ייצור המכוניות השתנה מן הקצה אל הקצה ביוזמתו של יצרן המכוניות האמריקאי הֶנְרִי פּוֹרְד (ראו פורד). עד ימיו ייצרו מכוניות בודדות מכל דגם, וב-1908 החל פורד לייצר בייצור המוני את דגם המכונית שנקרא "פורד מודל טי". ייצורו של הדגם המפורסם הזה בסדרות של אלפי מכוניות התנהל בשיטת "הסרט הנע" (לפי שיטת העבודה הזאת, המוצר עובר מעובד לעובד. כל אחד מהם מבצע פעולה אחת עד השלמת תהליך הייצור). הדבר הוזיל את מחירי המכוניות, ומאז הן בהישג ידן של שכבות אוכלוסייה רחבות. שיטה זו התפשטה בכל ענפי התעשייה.

מכונית "פורד מודל טי"

כלי הרכב הראשון שיוצר בייצור המוני. משנת 1908 ייצרו 15 מיליון מכוניות מן הדגם הזה.

בראשית המאה העשרים החלו לייצר מכוניות בסדרות, לא רק בארצות-הברית אלא גם בצרפת, בגרמניה, באנגליה ובאיטליה. המכוניות האלה לא היו חזקות ובטוחות כמכוניות של ימינו. למרות זאת, תאונות דרכים היו אז תופעה נדירה, משום שהמכוניות לא היו כה מהירות, ומשום שלא הייתה צפיפות בכבישים.

כיום ייצור המכוניות הוא מִמְכָּן כמעט לחלוטין, ומשתכלל מדי שנה. בתעשיות הרכב הענקיות ביפן ובגרמניה, למשל, מתבצע רוב הייצור באמצעות רובוטים. הרובוט מבצע פעולות רבות שבעבר ביצעו פועלים, והוא עושה זאת ביתר דיוק וביתר מהירות. כל אלה מאפשרים להפחית את עלויות הייצור, להוזיל את מחירי המכוניות ולצייד אותן באביזרי בטיחות ובאביזרים לנוחיות הנהג.

35

החל בשנות השמונים של המאה העשרים גדל מאוד מספר המכוניות בבעלות פרטית, וזאת הסיבה לכך שתעשיית המכוניות כיום היא בעלת חשיבות רבה בכלכלתן של מדינות רבות בעולם.

40

מכונית מודרנית
נוחה, בטוחה ומהירה.

בזכות המכונית השתפרה איכות החיים של בני האדם. בעלי המכוניות אינם תלויים עוד בלוחות הזמנים של התחבורה הציבורית ובמסלוליה, ואינם צריכים לבזבז זמן בהמתנה. אך יש לזכור כי על אף הנוחות הרבה, המכונית תופסת בכביש שטח הקטן רק כמעט מזה שתופס האוטובוס, אולם היא מְסִיעָה נוסעים ספורים בלבד. לעומת זאת, האוטובוס מְסִיעַ כמה עשרות נוסעים. לכן הנסיעה במכונית פרטית היא בזבזנית הרבה יותר מן הנסיעה בתחבורה הציבורית.

45

ריבוי המכוניות בימינו יוצר תנועה סואנת בכבישים, זיהום אוויר ורעש. נוסף על כל אלה מתעוררות בעיות חנייה ובעיות בתחום הבטיחות, הגורמות לתאונות דרכים.

50

זיהום האוויר שנגרם מהגזים הנפלטים מן המכוניות הביא להמצאת מכונית המונעת באמצעות חשמל. המכונית החשמלית שקטה ואינה מזהמת את האוויר, אך המצברים הדרושים לְהַנְעִתָה הם כבדים ומסורבלים, ויש לטעון אותם מדי פעם מחדש. כיום המכוניות האלה נדירות, אבל מספרן הולך וגדל.

55

השאלות

שאלה 9

מהו הנושא העיקרי שבו עוסק הטקסט?

1 ☐ חסרונותיהן ויתרונותיהן של המכוניות הפרטיות

2 ☐ התפתחות המכונית מאז המצאתה ועד היום

3 ☐ תהליך הפיתוח של המכוניות הראשונות בעולם

4 ☐ ייצור מכוניות פרטיות בשיטת "הסרט הנע"

.....

שאלה 10

השלימו את המשפטים.

א. בתחילה המכוניות נעו בעזרת _____.

ב. בימינו המכוניות נעות בעזרת _____.

ג. בעתיד המכוניות ינועו בעזרת _____.

שאלה 11

ענו לפי שורות 20 – 27:

א. מהו החידוש שהכניס פורד בשיטת הייצור של המכוניות?

ב. מהי תרומתו של חידוש זה?

.....

שאלה 12

בשורה 21 כתוב בסוגריים: (ראו פורד). לשם מה?

1 ☐ להפנות את הקורא לתמונה של "פורד מודל טי".2 ☐ להציג לקורא את שמו של היצרן, פורד.3 ☐ להפנות את הקורא למידע נוסף על הנרי פורד.4 ☐ להדגיש לקורא את שם המפעל "פורד".

שאלה 13

לשם מה הובאו שלושת האיורים והקטעים המודפסים בשוליים שבצד הטקסט?

- ☐₁ להסביר לקוראים את מבנה המכונית המודרנית.
☐₂ לתאר את הקשיים שעמדו בפני חלוצי הנהיגה.
☐₃ לשכנע קוראים באמצעות תמונות בחשיבות המידע.
☐₄ להציג דוגמאות ולהוסיף מידע על הכתוב בטקסט.

שאלה 14

בשורות 26–27 כתוב: "...ומאז הן בהישג ידן של שכבות אוכלוסייה רחבות".
 מה פירוש הביטוי **בהישג ידן** במשפט הזה?

- ☐₁ לרבים יש קושי לבחור מכונית מתאימה.
☐₂ לרבים יש יכולת כספית לרכוש מכוניות.
☐₃ לרבים קל לייצר מכוניות זולות בשיטה ידנית.
☐₄ לרבים קשה להוזיל את מחירי המכוניות.

שאלה 15

בשורה 44 כתוב: "אך יש לזכור כי על אף הנוחות הרבה..."
 באיזו מילה תוכלו להחליף את **על אף**?

- ☐₁ למרות
☐₂ בנוסף
☐₃ בזכות
☐₄ בגלל

שאלה 16

בשורות 54–55 כתוב: "..., אך המצברים הדרושים לַהֲנַעְתָּהּ הם כבדים ומסורבלים..."

כיצד תחפשו במילון (מודפס) את פירוש המילה לַהֲנַעְתָּהּ?

1 ☐ לַהֲנַעְתָּהּ

2 ☐ לַהֲנַעַת

3 ☐ הַנְעָה

4 ☐ נָעָה

.....

שאלה 17

כתבו במילים את המספרים שבסוגריים.

דוגמה:

רכב מנועי נע על איזלף גלגלים.
(4)

א. את המכוניות במאה העשרים ייצרו ב- _____ מדינות.
(6)

ב. _____ אמצעי תחבורה ציבוריים נפוצים הם רכבת נוסעים,
(3)
אוטובוס ורכבת תחתית.

ג. בשנת 1908 ייצרו _____ מיליון מכוניות מדגם "פורד".
(15)

ד. באוטובוסים יש בדרך-כלל _____ מקומות ישיבה.
(45)

שאלה 18

יש הטוענים כי צריך לצמצם את השימוש במכוניות פרטיות ולהגביר את השימוש בתחבורה ציבורית.

הביעו את דעתכם בנושא זה **ונמקו** אותה (כתבו 4—5 שורות).

פרק שלישי

קראו את דף המידע שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

ביקור במוזאון המדע

א. על המוזאון

במוזאון מוצגות כמה תערוכות, שכל אחת מהן עוסקת בנושא מדעי או טכנולוגי.

בזמן הביקור בתערוכות אפשר לצפות בהדגמה, להקשיב לסיפור, לבצע פעילות-חקר ולהשתתף בסדנאות.

לכל קבוצה המבקרת במוזאון יש מדריך המלווה אותה במשך כל זמן הפעילות.

ב. כללי ההתנהגות במוזאון

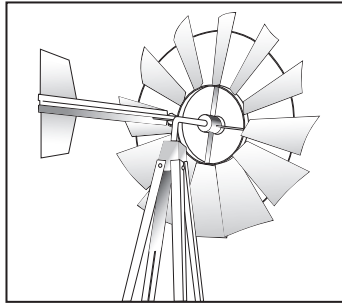
- ◆ מותר ואף רצוי לגעת במוצגים במוזאון, להפעיל אותם ולחוות אותם באמצעות החושים.
- ◆ התיקים יופקדו בכניסה למוזאון, ולא תהיה גישה אליהם במשך הפעילות.
- ◆ האכילה במוזאון מותרת רק בזמנים שנקבעו לכך ובמקומות שנועדו לכך.
- ◆ יש להיכנס לתערוכות רק בליווי מדריך, וחשוב להישמע להוראות של מדריכי המוזאון.
- ◆ אין לרוץ, אין לצעוק ואין להתפרע בין כותלי המוזאון.

ג. "עושים רוח" – תערוכה פעילה

איך נוצרת רוח? מה היא עושה? מתי היא נעימה ומתי היא הרסנית? את מה היא מניעה? האם אפשר לייצר בעזרתה חשמל? לשאוב מים? לשמוע מוזיקה?

את התשובות לשאלות האלה תגלו בעזרת **הפעילויות האלה**:

♦ **מיני חוות רוח** – המבקרים יצפו בתחנות רוח המפיקות חשמל, המשמיעות צלילים והשואבות מים.

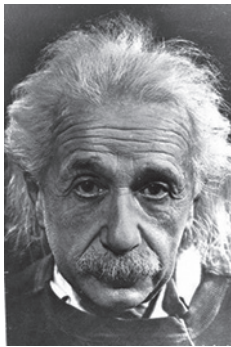
שבשבת רוח

♦ **סדנה לבניית שֶׁבֶשְׁבוֹת** – המבקרים יבנו שבשבות לניסויים במעבדה ולתלייה על הקיר.

♦ **מעבדת רוח** – המבקרים יבדקו את השפעת הרוח על שֶׁבֶשְׁבוֹת, וינסו לשלוט בעוצמת הרוח ובכיוונה.

כחלק מהאירוע תתקיים במוזאון **הדגמה מודרכת** ובה ידונו במושגים בסיסיים על רוחות ואיך הן נוצרות, ובמונחים בסיסיים השגורים בפהם של חזאי מזג האוויר.

במוזאון תוצב **עמדת הדרכה** על האוויר ותכונותיו. בעמדה ידונו בשאלות כמו: איך מטוסים טסים באוויר? למה ציפורים עפות ואינן נופלות?

ד. "איינשטיין" – תערוכה וירטואלית

© אוסף התצלומים הלאומי

בואו לבקר בתערוכה באמצעות מחשב.

התערוכה עוסקת בעולמו המופלא של המדען היהודי הציוני המפורסם ביותר בתקופתנו, אלברט איינשטיין (1879–1955).

בתערוכה מוצגים מזכרות, מסמכים, מכתבים וסרטים על האיש החשוב של המאה ה-20 ועל תרומתו למדע.

זוהי תערוכה וירטואלית המועברת אלינו באמצעות המחשב ממוזאון הטבע בניו-יורק.

אתם מוזמנים להתבונן בפלאי העולם דרך עיניו של איינשטיין.

תהיו מופתעים ממה שתראו!

מעובד לפי אתר האינטרנט של **מוזאון המדע על שם בלומפילד** בירושלים

<http://www.mada.org.il/inmuseum>, יולי-אוגוסט 2006.

© כל הזכויות שמורות למוזאון המדע ע"ש בלומפילד, ירושלים.

השאלות**שאלה 19**

כתבו מה מאפיין את מוזאון המדע לפי הטקסט.

1.

2.

.....

שאלה 20

על איזה נושא אין מידע בקטע א'?

1 ☐ מספר המשתתפים הרצוי בכל קבוצה.

2 ☐ הנושאים שבהם עוסקות התערוכות.

3 ☐ אופי הפעילויות המוצעות למבקרים.

4 ☐ ההדרכה המוצעת למבקרים במוזאון.

.....

שאלה 21

ענו לפי קטע ג בטקסט:

א. ציינו את שם הפעילות שממנה אפשר ללמוד על ייצור חשמל בעזרת רוח.

ב. ציינו את שם הפעילות שממנה אפשר ללמוד על הקשר בין מוזיקה לרוח.

ג. ציינו את שם הפעילות שממנה אפשר ללמוד על השליטה בכיוון הרוח.

שאלה 22

מה פירוש הביטוי **שגורים בפיהם** המופיע בקטע ג?

1 ☐ נבחרים

2 ☐ שגויים

3 ☐ נפוצים מאוד

4 ☐ מיוחדים במינם

.....

שאלה 23

לפי קטע ז, בתערוכה על איינשטיין מוצגים גם מזכרות, מסמכים ומכתבים. האם, לדעתכם, יש מקום להציג בתערוכה בנושא מדע גם פריטים מחייהם האישיים של מדענים? נמקו את תשובתכם.

.....

שאלה 24

במוזאון המדע מותר ואף רצוי לגעת במוצגים ולהפעיל אותם, בניגוד למוזאונים אחרים.

מדוע, לדעתכם, חשוב לגעת במוצגים ולהפעיל אותם דווקא במוזאון מדע?

.....

שאלה 25

לפניכם שני משפטים מתוך קטע ד:

"בואו לבקר בתערוכה באמצעות מחשב. התערוכה עוסקת בעולמו המופלא של המדען היהודי הציוני המפורסם ביותר בתקופתנו, אלברט איינשטיין".
שבצו בטבלה פעלים, שמות עצם ושמות תואר מתוך שני המשפטים שלמעלה.

פעלים	שמות עצם	שמות תואר
1.	1.	1.
2.	2.	2.

.....

שאלה 26

הגעתם למוזאון זמן קצר לפני סגירתו, ולכן תוכלו לבקר רק באחת מן התערוכות:
"עושים רוח" (קטע ג) או "איינשטיין" (קטע ד).

באיזו מהן תבחרו? _____

נמקו את תשובתכם לפי המידע על התערוכות.

שאלה 27

כתבו את ההוראות או את ההמלצות שלפניכם בלשון ציווי.

דוגמה:

יש להיכנס למוזאון רק בליווי מדריך.

היכנסו למוזאון רק בליווי מדריך.

1. מותר לאכול רק במקום המיועד לכך.

2. עליכם לשמור על השקט.

3. יש להפקיד את התיקים בכניסה למוזאון.

4. חשוב להישמע להוראות המדריך.

בהצלחה!

עברית לכיתה ח', נוסח א'

